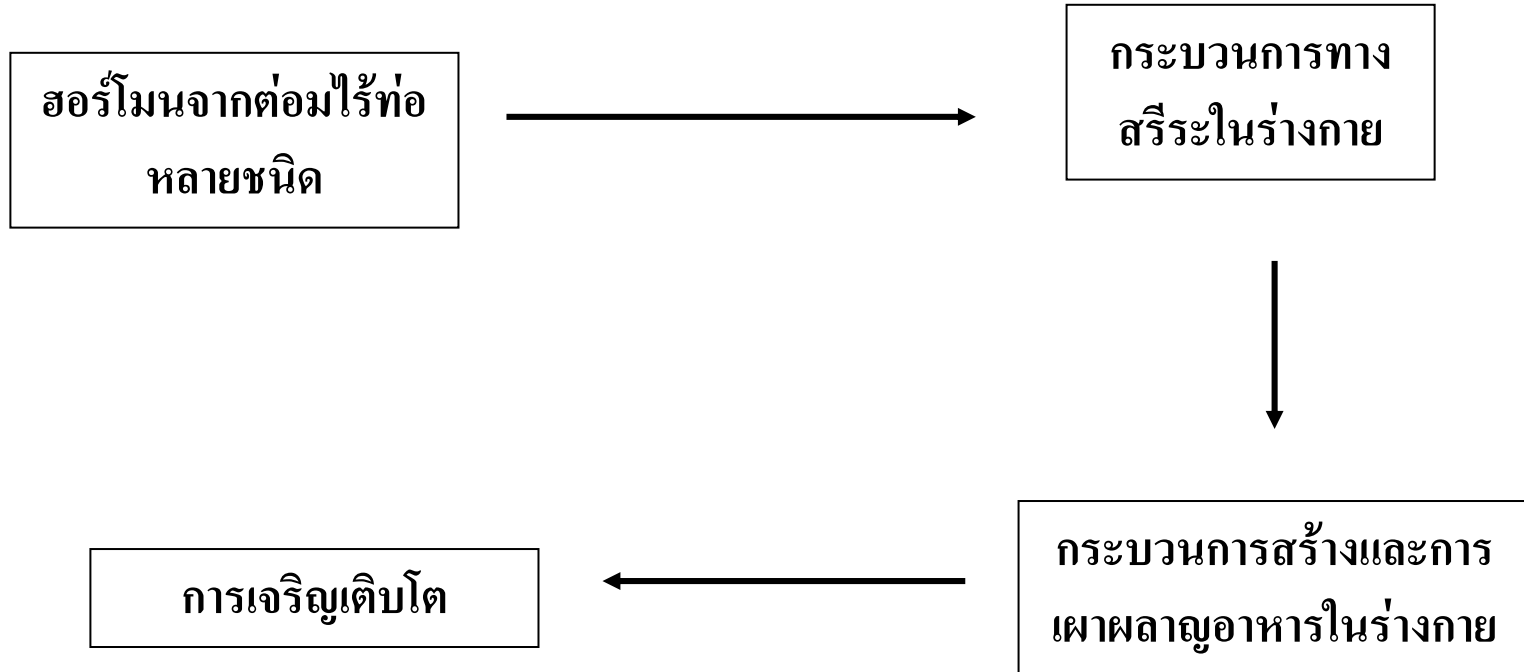

อิทธิพลของต่อมไร้ท่อที่มีต่อการเจริญเติบโต

ต่อมไร้ท่อ (Endocrine glands)

ที่สำคัญได้แก่

ต่อมใต้สมอง (Pituitary gland) มีอยู่ 3 ส่วน

- ส่วนหน้า (Anterior lobe)
- ส่วนกลาง (Intermediate lobe)
- ส่วนหลัง (Posterior lobe)

5. Luteinizing hormone (LH)

กระตุ้นการตกไข่ และการผลิต Progesterone, Estrogen
ในตัวเมียจาก *Corpus luteum* และการผลิต Testosterone
ในตัวผู้ (interstitial หรือ cells of leydig)

6. Prolactin (Luteotropic hormone)

กระตุ้นการสร้างน้ำนม และพฤติกรรมความเป็นแม่
ให้ *Corpus luteum* คงอยู่

Intermediate lobe

7. Melanotropin

สีผิวหนัง

Posterior lobe

**8. Vasopressin (Antidiuretic
hormone, ADH)**

ควบคุมน้ำในร่างกาย

9. Oxytocin

ทำให้มีการหลั่งน้ำนม เกิดการคลอด

Thyroid gland

Thyroxine

และ Triiodothyronine

มีผลต่อการเผาผลาญของอาหาร ส่งผลถึงการผสมพันธุ์
และการตั้งท้อง

*ถ้าฮอร์โมนนี้ต่ำ

สัตว์จะเป็นหนุ่มสาวช้า การตั้งท้องผิดปกติ การผลิตอสุจิต่ำ

Adrenal Cortex

Adrenocortical hormone เป็น steroid compounds

1. Glucocorticoids เช่น cortisol และ corticosterone
2. Mineralocorticoids เช่น aldosterone และ desoxycorticosterone
3. Sex hormones มี androgenic และ estrogenic effects เพศเมียที่มีต่อมนี้ใหญ่จะมีลักษณะคล้ายเพศผู้

Adrenal Medulla

Adrenalin (epinephrine)

Noradrenalin (norepinephrine)

Energy hormone

หรือ emergency hormone

ความสำคัญของต่อมใต้สมองส่วนหน้าที่มีต่อการเจริญเติบโต

Growth hormone (GH) เป็นฮอร์โมนที่มีความสำคัญต่อการเจริญเติบโตของส่วนต่าง ๆ เกือบทั้งหมดของร่างกาย

การตัดต่อมใต้สมองออก (hypophysectomy) มีผลดังนี้

1. ชักการเจริญเติบโต อายุการโตเต็มที่ของร่างกายสัตว์ยืดยาวออกไป
2. ชักการเจริญเติบโตในด้านความยาวของกระดูก
3. ส่วนนอกของต่อมหมวกไตหดเล็กลง
4. ต่อมธัยรอยด์หดเล็กลง เสื่อมตัวไม่ทำงาน

5. อัณฑะหรือรังไข่ของสัตว์ที่โตเต็มที่อยู่ในสภาพไม่ทำงาน **accessory sex organs** เช่น **epididymis** ,
vesicular gland และ **prostate gland** ฝ่อตัวหายไป

6. ในสัตว์ที่โตไม่เต็มที่ **primary sex organs** และ **accessory sex organs** ไม่มีการเจริญเติบโต
เปลี่ยนแปลงสูงขึ้นต่อไป

7. **Metabolism** ของ **carbohydrate**, **ไขมัน** และ **protein** ผิดปกติไป

glucose ในเลือดลดลง

glycogen ในตับ กล้ามเนื้อ ลดลง

N₂ สูญเสียออกจากร่างกาย

ความสำคัญของ GH ต่อการเจริญเติบโต

ความสำคัญต่อการเจริญเติบโตของลูกอ่อนในครรภ์

พบว่า GH ไม่มีอิทธิพลมากนัก

1. ในกระต่ายและหนู ลูกอ่อนในครรภ์ที่ถูกตัดต่อมใต้สมองออก ยังมีการเจริญเติบโตเป็นปกติ หรือเกือบปกติ
2. หากตัดต่อมใต้สมองของสัตว์ตั้งท้องออก จะไม่มีผลกระทบต่อการเจริญเติบโตของลูกอ่อนในครรภ์
3. ลูกหนูที่คลอดออกมาใหม่ ๆ และได้รับการตัดเอาต่อมใต้สมองออก จะยังมีการเจริญเติบโตแต่ในอัตราที่ลดลงกว่าปกติ และการเจริญเติบโตจะหยุดลงเมื่อลูกหนูอายุ 30 วัน

ความสำคัญของ GH ต่อการเจริญเติบโตของระบบประสาทส่วนกลาง และอวัยวะสืบพันธุ์

GH ไม่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตของระบบประสาทส่วนกลาง และอวัยวะสืบพันธุ์

ความสำคัญของ GH ต่อการเจริญเติบโตของเนื้อเยื่ออ่อนนุ่ม

เพราะ GH ควบคุม metabolism ของอาหารภายในร่างกาย

1) ผลต่อ metabolism ของอาหาร protein

- เก็บสะสม amino acid
- มีการสร้าง protein ขึ้นในร่างกาย
- ยับยั้งการเผาผลาญ protein ในร่างกาย

2) ผลต่อ metabolism ของอาหาร ไขมัน

- ช่วยดึงไขมันในร่างกายมาใช้เป็นแหล่งของพลังงาน
- ไขมันที่สะสมในร่างกายลดลง

3) ผลต่อ metabolism ของอาหารคาร์โบไฮเดรต

- ลดการใช้ glucose เป็นแหล่งของพลังงาน
- เพิ่มการสะสม glycogen ภายในเซลล์
- ลดการดึง glucose จาก เซลล์ออกมาใช้

* ทำให้ระดับ glucose ในเลือด และ glycogen ในกล้ามเนื้อสูงขึ้น (insulin สูงขึ้น)

สัตว์ที่ได้รับการฉีด GH เป็นเวลานานจะทำให้เกิด hyperglycemia (diabetes mellitus)

ความสำคัญของ GH ต่อการเจริญเติบโตของเนื้อเยื่อกระดูก

GH กระตุ้นการเจริญเติบโตในด้านความยาวของกระดูกในสัตว์ที่ยังโตไม่เต็มที่

หากมีการผลิตฮอร์โมน GH มากเกินกว่าปกติสัตว์ที่ยังโตไม่เต็มที่จะมีโครงกระดูกใหญ่โต (gigantism)

สัตว์ที่โตเต็มที่ GH จะกระตุ้นการเจริญเติบโตของกระดูกอ่อน กระดูกกระดูก กระดูกส่วนหน้า หากมีการผลิต GH มากเกินกว่าปกติ จะทำให้สัตว์ที่โตเต็มที่ที่มีขากรรไกรล่าง และหน้าผากยื่น ใบหูใหญ่ จมูกใหญ่ ข้อต่อกระดูกใหญ่ และอวัยวะอื่นในขยายใหญ่ Acromegaly - basal metabolic rate สูง

- มือ เท้าใหญ่ กระดูกหนา เนื้อเยื่ออ่อนเหลว โดยเฉพาะใบหน้า มักจะตายเพราะหัวใจล้มเหลว (hypertrophy of cardiac muscle)

ผลของ GH ร่วมกับฮอร์โมนชนิดอื่นต่อการเจริญเติบโต

การเจริญเติบโตจะเป็นไปได้เต็มที่เมื่อร่างกายได้รับ GH และ ฮอร์โมนจาก Thyroid gland

ฮอร์โมนจากต่อม Thyroid กระตุ้นให้ร่างกายโตเต็มที่ แต่มีผลต่ออัตราการเจริญเติบโตเพียงเล็กน้อย

GH กระตุ้นอัตราการเจริญเติบโต แต่มีผลเล็กน้อยต่อการโตเต็มที่ของร่างกาย ทั้งสัตว์ที่กำลังเจริญเติบโตและสัตว์โตเต็มที่แล้วต่างก็ต้องการ GH

ความสำคัญของต่อม thyroid ต่อการเจริญเติบโต

Thyroxine และ triiodothyronine ทำหน้าที่เหมือนกัน แต่ต่างกันที่ความเร็วและความรุนแรงของการกระทำ

Triiodothyronine มีอยู่ในเลือดเป็นปริมาณน้อยกว่า และอยู่เพียงระยะเวลาสั้นกว่า แต่การกระทำนั้นมากกว่า thyroxine ถึง 4 เท่าตัว

หน้าที่หลักของฮอร์โมนจาก thyroid gland

- เพิ่มปฏิกิริยาการสร้าง และเผาผลาญอาหารของเนื้อเยื่อเกือบทั้งหมด ยกเว้น เนื้อเยื่อสมอง เนื้อเยื่อลูกตาที่ทำหน้าที่รับภาพ (retina) ม้าม อัณฑะ และปอด

ถ้าสัตว์ได้รับฮอร์โมนนี้เพิ่ม metabolism ในร่างกายอาจเพิ่มขึ้น 60-100 % จากระดับปกติ

1) Protein metabolism

- การสร้างโปรตีนเพิ่มขึ้น
- อัตราการเจริญเติบโตเพิ่มขึ้น

2) Carbohydrate metabolism

- ช่วยเพิ่มอัตราการดูดซึมของ monosaccharides จากทางเดินอาหาร
- กระตุ้นการแตกสลาย glycogen การเก็บสะสม glycogen ที่ต่ำลง
- กระตุ้นกระบวนการสร้าง glucose → อาจเกิด hyperglycemia

3) Fat metabolism

- ไขมันที่สะสมในร่างกายจะถูกดึงมาใช้มากขึ้น ช่วยเร่งการแตกสลายไขมันเป็น fatty acid
- ช่วยเร่งการเกิด oxidation กับกรดไขมัน → พลังงาน

4) Calcium metabolism

- เพิ่มการดึง Ca และ P จากกระดูก กระดูกจะมีลักษณะเป็นรูพรุน

Ca และ P ถูกขับออกทางปัสสาวะและอุจจาระมากขึ้น

ฮอร์โมนจากต่อม thyroid ช่วยเพิ่มการเจริญเติบโตของกระดูก เป็นผลจากการช่วยสร้างโปรตีน

ฮอร์โมนนี้ยังทำให้ปลายกระดูก (epiphysis) หยุดการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว สัตว์อ่อนวัยที่ได้รับฮอร์โมนนี้ ระยะแรกจะมีการเจริญเติบโตของกระดูกอย่างรวดเร็ว และหยุดการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว

ความสำคัญของ Adrenal cortex ต่อการเจริญเติบโต

ฮอร์โมนที่สำคัญมี 2 กลุ่ม

- Glucocorticoids
- Mineralocorticoids

1) Carbohydrate metabolism

Cortisol อยู่ในกลุ่ม glucocorticoids เป็นตัวกระตุ้นตับให้สร้าง glucose โดยใช้ protein ที่มีอยู่ ระวัง
การใช้ glucose ของเซลล์ร่างกาย

Cortisol ช่วยตับให้ใช้โปรตีนสร้าง glucose โดย:-

- 1) ทำให้ amino acid จากภายนอกเซลล์ ให้เข้าสู่ภายในเซลล์ของตับมากขึ้น
- 2) เพิ่ม enzyme ที่จำเป็นต่อการเปลี่ยน amino acid เป็น glucose
- 3) ช่วยดึง amino acid จากเนื้อเยื่อกล้ามเนื้อ

ถ้า glucocorticoids ไม่เพียงพอ

1. เกิด oxidation กับ glucose มากเกินปกติ
2. ลดการสร้าง glucose จากโปรตีน

2) Protein metabolism

Cortisol เพิ่มการขับ N_2 ออกทางปัสสาวะมากขึ้น

- ลดอัตราการสร้างโปรตีน
- มีการเพิ่มอัตราการแตกสลายโปรตีนเนื้อเยื่อ โปรตีนในตับเพิ่มขึ้น
amino acids เข้าสู่เซลล์ตับมากขึ้น

enzyme ที่จำเป็นต่อการเปลี่ยน amino acid เป็น glucose เพิ่มขึ้น

3) Fat metabolism

Cortisol - ยับยั้งการสร้างไขมันจากคาร์โบไฮเดรต

- ช่วยดึงกรดไขมันจากเนื้อเยื่อไขมัน
- ช่วยเผาผลาญกรดไขมัน

หน้าที่ของ cortisol นี้ จึงจำเป็นต่อร่างกายสัตว์ที่ขาดอาหาร หรือร่างกายสัตว์มีปัญหาเกี่ยวกับการใช้ glucose เป็นแหล่งพลังงาน

ความสำคัญของอวัยวะต่อการเจริญเติบโต

อวัยวะ (Testes)

Testosterone

การสร้างโปรตีนในร่างกาย

การตอนสัตว์

- ลดความเครียด ความต้องการทางเพศ
- ทำให้เลี้ยงดูง่าย
- เนื้อสัตว์มีลักษณะอ่อนนุ่ม
- เนื้อไม่มีกลิ่นสาบของตัวผู้

Testosterone ทำให้กล้ามเนื้อ และเนื้อเยื่อโปรตีนอื่น ๆ เพิ่มขนาดเพียงชั่วคราวหนึ่ง แม้ว่าจะยังมี testosterone ต่อไปอีก

GH ทำให้กล้ามเนื้อ และเนื้อเยื่อเจริญเติบโตต่อไปได้เกือบไม่มีการสิ้นสุด

Testosterone มีผลต่อการเจริญเติบโตของกระดูก เมื่อสัตว์ได้รับฮอร์โมนนี้ติดต่อกันเป็นเวลานาน ๆ

- การเจริญเติบโตทางด้านความหนาเพิ่มขึ้น
- มีการสะสม Ca^{++} เพิ่มความแข็งแรงและขนาดของกระดูก
- ทำให้การเจริญเติบโตทางด้านความยาวของกระดูกหยุดลง

Testosterone มีผลต่อการเผาผลาญไขมันบางอย่าง

Testosterone มีผลต่อการเจริญเติบโตของขน

ความสำคัญ of รั้งไข่อการเจริญเติบโต

Ovary (follicle) - estrogen

- progesterone

สารสังเคราะห์ที่มีคุณสมบัติคล้าย estrogen

- diethylstilbestrol

- hexestrol

- dienestrol

- benzenestrol

Estrogen มีผลต่อการแสดงออกทางเพศและยังมีผลต่อการเจริญเติบโตของเนื้อเยื่อระบบสืบพันธุ์ และการเจริญเติบโตในด้านโครงสร้างและน้ำหนักร่างกาย

Estrogen ช่วยเพิ่มปฏิกิริยาการสร้างกระดูก แต่ก็ทำให้การเจริญเติบโตทางด้านความยาวของกระดูกหยุดลง

ผลของ estrogen ต่อการหยุดการเจริญเติบโตทางด้านความยาวของกระดูกจะรุนแรงกว่าการกระทำของ testosterone

Estrogen ทำให้มีการเก็บสะสมแคลเซียม และฟอสเฟตไว้ในร่างกาย ผลคล้าย testosterone แต่ testosterone ให้ผลรุนแรงกว่า

Estrogen มีผลต่อการสะสมโปรตีนในร่างกายเพียงเล็กน้อย testosterone มีผลมากกว่า

Estrogen ช่วยเพิ่ม metabolism ได้เล็กน้อย

Estrogen มีผลต่อการเพิ่มไขมัน

- ใต้ผิวหนัง

- ทรวงอก

- ตะโพก และขา

Estrogen มีผลต่อการสร้างเต้านม ร่วมกับ prolactin กระตุ้นการเจริญเติบโต และหน้าที่ของโครงสร้างต่าง ๆ ของเต้านม

Estrogen มีผลต่อการสร้างอวัยวะสืบพันธุ์

Estrogen มีผลต่อการเกิดของขน